

4. ගිණුම්කරණය

ගිණුම්කරණය යනු

ව්‍යාපාරවල සිදුවන මුදලින් මැනිය හැකි ගනුදෙනු ගිණුම්පොත්වල සටහන් කිරීම, වර්ග කිරීම, වාර්තා කිරීම හා අවශ්‍ය පාර්ශවවලට සම්ප්‍රේෂණය කිරීම (බෙදා හැරීම) යන ක්‍රියාවලියයි.

ගිණුම්කරණයේ අරමුණු

- ව්‍යාපාරය කෙරෙහි ඇල්මැති පාර්ශවයන්ට තොරතුරු සැපයීම.

ගිණුම්කරණයේ අවශ්‍යතාවය

- ව්‍යාපාරය සතු සිව්වන සම්පත් පාලනය කිරීම.
- ගනුදෙනු අමතක වීම හා මඟහැරීම් අවම කර ගැනීම.
- ලාභ අලාභ දැනගත හැකිවීම.
- ව්‍යාපාරයේ මූල්‍ය තත්ත්වය දැනගත හැකිවීම.
- බදු ගෙවීම වැනි නීතිමය අවශ්‍යතාවයන් සපුරාගත හැකිවීම.
- ඉදිරි කටයුතු සැලසුම් කරගත හැකිවීම.

ව්‍යාපාරික ගනුදෙනු

ගනුදෙනුවක් යනු ව්‍යාපාරය හා වෙනත් පාර්ශවයන් අතර සිදුවන සම්පත් හුවමාරුවකි.

මූල්‍යමය ගනුදෙනු

මුදලින් මැනිය හැකි ව්‍යාපාරය හා වෙනත් පාර්ශවයන් අතර සිදුවන සම්පත් හුවමාරුවකි. ව්‍යාපාරවල ගිණුම්ගත කරන්නේ මූල්‍යමය ගනුදෙනුය.

මූල්‍යමය ගනුදෙනු වලට නිදසුන්

1. අයිතිකරු ව්‍යාපාරයට රු.100,000/= ක් යෙදීම.
2. රු.10,000 ක් අත් පිට මුදලට භාණ්ඩ තොගයක් තිබීම.
3. රු.15,000 ක් සේවක වැටුප් ගෙවීම.
4. රු.20,000 කට යන්ත්‍රයක් මිලට ගැනීම.
5. රු.25,000 කට භාණ්ඩ තොගයක් ණයට ගැනීම.

- ව්‍යාපාරයක සිදුවන ගනුදෙනු නිසා වත්කම්, වගකීම්, ආදායම්, වියදම් හා හිමිකම් ඇතිවේ.

ව්‍යාපාර ඒකක සංකල්පය

ව්‍යාපාරය අයිතිකරුගෙන් වෙන් වූ වෙනම ඒකකයක් ලෙස සලකා ගිණුම්කරණය කළ යුතු බව මෙම සංකල්පයෙන් කියවේ. අයිතිකරු ව්‍යාපාරයට රු.100,000 ක මුදලක් යෙදීමෙන් ව්‍යාපාරයට මුදල් නැමති වත්කම රු.100,000 කින් වැඩිවීම හා අයිතිකරුට ව්‍යාපාරය සම්බන්ධයෙන් රු.100,000 ක හිමිකමක් ඇති වීම මෙම සංකල්පයට උදාහරණයකි.

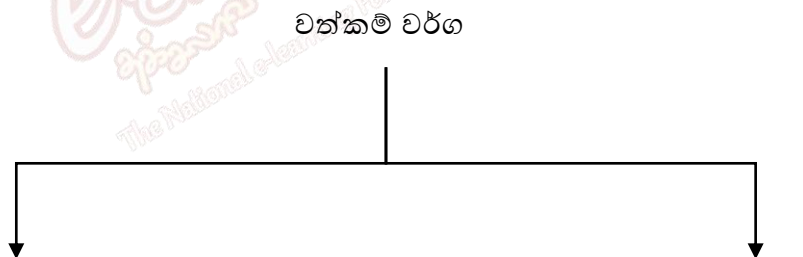
වත්කම්

වත්කමක් යනු අතීත ගනුදෙනුවක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇතිවන, අනාගතයේ දී ව්‍යාපාරයට ආර්ථික ප්‍රවිලාභ ගෙනදෙන ව්‍යාපාරය විසින් පාලනය කරන සම්පත් වේ.

වත්කමක ලක්ෂණ

1. අතීත ගනුදෙනුවක ප්‍රතිඵලයක් වීම.
2. ව්‍යාපාරයේ පාලනයට යටත් වීම.
3. අනාගතයේ ව්‍යාපාරයට ආර්ථික ප්‍රවිලාභ ගලා ඒම.

වත්කම් වර්ග

ජංගම නොවන වත්කම්

- ඉඩම්
- ගොඩනැගිලි
- රථවාහන
- යන්ත්‍රසූත්‍ර
- ලී බඩු
- උපකරණ
- ස්ථාවර තැන්පත්
- ආයෝජන

ජංගම වත්කම්

- භාණ්ඩ තොගය
- ණය ගැතියෝ
- ලැබිය යුතු ආදායම්
- ඉදිරියට ගෙවූ වියදම්
- බැංකු මුදල්
- අතැති මුදල්

ජංගම නොවන වත්කම් / දිගු කාලීන වත්කම් / ස්ථාවර වත්කම්

වියදමේ ප්‍රතිලාභය දිගු කාලීනවන (වසරකට වැඩි කාලයක්) නිතර නිතර වෙනස් නොවන වත්කමකි.

ජංගම නොවන වත්කම් / දිගු කාලීන වත්කම්

මේවායේ වියදමේ ප්‍රතිලාභය කෙටි කාලීනවේ (වසරකට අඩු කාලයක්). නිතර නිතර වෙනස්කම්වලට ලක්වේ.

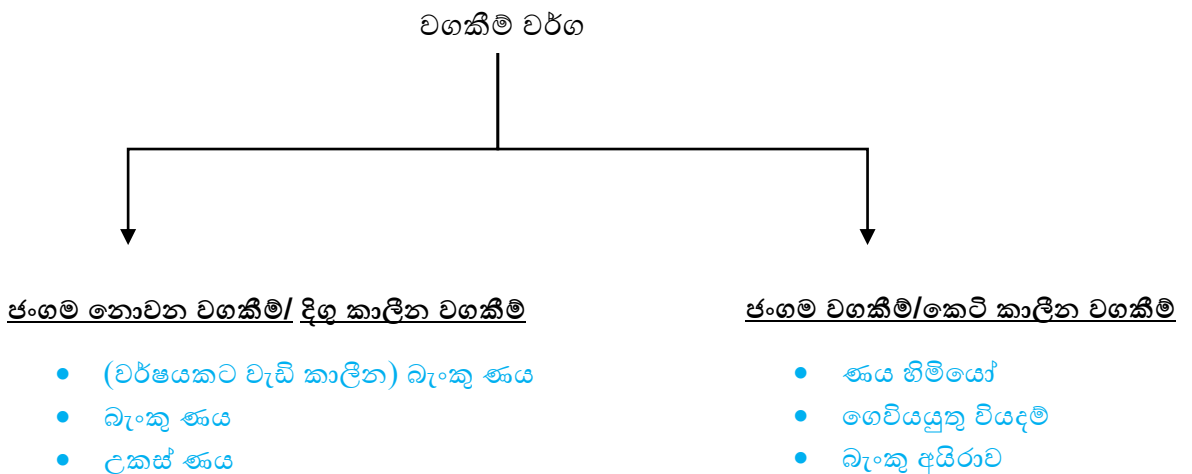
වගකීම්

වගකීමක් යනු අතීත ගනුදෙනුවක හෝ සිදුවීමක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇතිවන ව්‍යාපාරය විසින් ගෙවිය යුතු අගයයි. ගෙවීමට බැඳී ඇති අගයයි.

වගකීමක ලක්ෂණ

- අතීත ගනුදෙනුවක ප්‍රතිඵලයක් වීම.
- බෙරුම් කිරීමේදී ව්‍යාපාරයේ සම්පත්වලින් කොටසක් පිටතට ගලා යාම.
- වර්ථමාන බැඳීමක් තිබීම.

වත්කම් වර්ග

හිමිකම්

ව්‍යාපාරය සම්බන්ධයෙන් අයිතිකරුට ඇති අයිතිය හිමිකම ලෙස හැඳින්වේ. ව්‍යාපාරයේ මුළු වත්කම්වලින් වගකීම් අඩු කළ විට අයිතිකරුගේ හිමිකම ලැබේ. අයිතිකරුට ඇති හිමිකම ගිණුම්කරණයේදී හඳුන්වන්නේ ප්‍රාග්ධනය නමිනි.

උදා:- අයිතිකරු ව්‍යාපාරයට රු.100,000/= ක් යෙදීම. මෙහිදී අයිතිකරුට ව්‍යාපාරය සම්බන්ධ රු.100000 ක හිමිකමක් ඇත. ඒ අනුව ප්‍රාග්ධනය රු.100,000/= කි.

ආදායම්

ව්‍යාපාරය මෙහෙයුම් කටයුතුවලින් උපයන මුදල් ආදායම නම් වේ.

උදා:- අත්පිට විකුණුම්, ණය විකුණුම්, ලද ගෙවල් කුලී, ලද වට්ටම් ආදිය.

වියදම්

ව්‍යාපාරය මෙහෙයුම් කටයුතුවලින් ආදායම් ඉපයීමට දායකවන වටිනාකම වියදම් ලෙස හැඳින්වේ.

ව්‍යාපාරික ගනුදෙනුවලින් වත්කම්, වගකීම්, ආදායම්, වියදම් හා හිමිකමට ඇතිවන බලපෑම.

උදා:- (1) 2014.01.01 නුවන් රු.300,000 ක් ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කිරීම.

- මෙහිදී ව්‍යාපාරයට රු.300,000/= ක මුදල් වත්කම ඇතිවේ.
- ව්‍යාපාරය කෙරෙහි අයිතිකරුට රු.300,000/= ක හිමිකමක් ඇතිවේ.

(2) 2014.01.02 ව්‍යාපාරය රු.20,000/=කට අත්පිට මුදලට භාණ්ඩ තොගයක් ගැනීම.

- මෙහිදී ව්‍යාපාරයේ මුදල් වත්කම රු.20,000 කින් අඩුවේ.
- භාණ්ඩ තොගය නැමති වත්කම රු.20,000 කින් වැඩිවේ.

(3) 2014.01.05 රු.30,000/= ක යන්ත්‍රයක් අත්පිට මුදලට ගැනීම.

- ව්‍යාපාරයේ මුදල් නැමති වත්කම රු.30,000 කින් අඩුවේ.
- යන්ත්‍ර නැමති වත්කම රු.20,000 කින් වැඩිවේ.

(4) 2014.01.10 අත්පිට මුදලට භාණ්ඩ විකිණීමෙන් රු.15,000/= ක් ලැබීම.

- මෙහිදී ව්‍යාපාරයේ මුදල් නැමති වත්කම රු.15,000 කින් වැඩිවේ.
- විකුණුම් ආදායම රු.15,000 කින් වැඩිවේ.

(5) 2014.01.20 රු.18,000ක් වැටුප් ගෙවීම.

- මෙහිදී මුදල් වත්කම රු.18,000 කින් අඩුවේ.
- වැටුප් නැමති වියදම රු.18,000 කින් වැඩිවේ.